

תלמודו בידו

דף ז עמוד א

- [א] מאימתי מברכים על הגשמים, ומה מברכים ?
- [ב] האם ירידת גשמים גדולה מתחיית המתים, מתן תורה ובריאת העולם ?
- [ג] האם דברי תורה הושוו לטל שיורד בנחת או למטר שיורד בחוזקה ?
- [ד] מתי התורה נעשית סם החיים לעוסק בה, ומתי נעשית לו סם המות ?
- [ה] מדוע נמשלו דברי תורה לאש, עץ, מים, יין וחלב ?

- [א] מאימתי: משירדו עד כדי כך שכנגד כל טיפה הנופלת על הארץ יוצאת טיפה אחרת. הברכה: "מודים אנחנו לך ה' אלקינו על כל טיפה וטיפה שהורדת לנו". ונחלקו האם מסיים בא"י רוב ההודאות, או קל ההודאות. לכן יאמר את שניהם.
- [ב] תחיית המתים: לר' אבהו יום גשמים גדול מתחיית המתים, שכן יורדים אף לרשעים. לרב יוסף שקולים הם. ולכן נקבעה הזכרת גשמים בברכת תחיית המתים. יום שניתנה בו תורה: לרב יהודה שקולים הם. לרבא, יום הגשמים גדול יותר. הבריאה: גדול כיום שנבראו שמים וארץ. ועת רצון הוא, וישועה פרה ורבה בו.
- [ג] לתלמיד חכם הגון, כטל היורד בנחת. אינו הגון, לימוד התורה עורפהו כמטר והורגהו.
- [ד] סם החיים: כשעוסק בתורה לשמה, כאשר ציוהו ה'. סם המות: כשעוסק בתורה שלא לשמה, כגון שלומד כדי שיקרא רבי.
- [ה] אש: כשם שאש אינה דולקת בעץ יחיד, כך תורה אינה מתקיימת ביחידי בלא חב. עץ: כשם שעץ קטן מדליק עץ גדול, כך תלמיד חכם קטן מחדד גדול בשאלתו. מים: כשם שמים הולכים למקום נמוך, כך דברי תורה מתקיימים רק במי שדעתו שפלה. יין וחלב: כשם שמתקיימים בפחות שבכלים, כך דברי תורה מתקיימים במי שדעתו שפלה. וכשם שנפסלים בהיסח הדעת, כך דברי תורה משתכחים למי שאינו חוזר.